

18. Bölüm

MEMENİN CERRAHİ GEREKTİREN HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Seher GÜRDİL YILMAZ¹
Gülay ALTUN UĞRAŞ²

1. Giriş
2. Memenin Anatomi ve Fizyolojisi
3. Meme Hastalıklarının Tanılanması
4. Memenin Cerrahi Gerektiren Hastalıkları
5. Memenin İyi Huylu Hastalıkları
6. Meme Kanseri
7. Cerrahi Girişim Uygulanan Hastalarda Hemşirelik Bakımı
8. Kaynaklar

1 Öğr. Gör. Dr. Seher GÜRDİL YILMAZ, Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD. Mersin shrgddl@hotmail.com
2 Doç. Dr. Gülay ALTUN UĞRAŞ, Mersin Üniversitesi Hemşirelik, Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD. Mersin gulaltun@mersin.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Ajmal M, Van Fossen K. (Updated 2020 Jul 26). Breast fibroadenoma. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK535345/>; Erişim Tarihi: 04.12.2020.
2. Aksan AT, Gizir CA. Meme kanseri tanısı almış kadınların hastalık temsilleri ve başa çıkma tarzları ile kaygı ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*. 2019; 9(54): 623-658.
3. Aksaz E. İnce iğne aspirasyon biyopsisi, kalın iğne aspirasyon biyopsisi. In: Özmen V, Cantürk Z, Çelik V, Güler N, Kapkaç M, Koyuncu A, Müslümanoğlu M, Utkan Z, eds. Meme hastalıkları kitabı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri Ltd. Şti., 2012; 307-320.
4. Akyolcu N, Özbaş A. Üreme sisteminin cerrahi hastalıkları ve bakımı. In: Akyolcu N, Kanan N, Aksoy G, ed. Cerrahi hastalıkları hemşireliği II. 2. baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2019; 327-377.
5. Anastasiadi Z, Lianos GD, Ignatiadou E, et al. Breast cancer in young women: an overview. *Updates in Surgery*. 2017; 69(3): 313-317.
6. Cabioglu N. Memenin anatomisi ve fizyolojisi. In: Özmen V, Cantürk Z, Çelik V, Güler N, Kapkaç M, Koyuncu A, Müslümanoğlu M, Utkan Z, eds. Meme hastalıkları kitabı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri Ltd. Şti., 2012; 3-16.
7. Choma K. Assesment:reproductive system. In: Harding MM, Kwong J, Roberts D, Hagler D, Reinisch C, eds. *Lewis's medical surgical nursing assesment and management of clinical problems*. 11th ed. St. Louis Missouri: Elsevier, 2020; 1171-1189.
8. Çakır S, Kafadar MT, Arslan ŞN, ve ark. Meme kanseri tanısı konmuş kadınlarda risk faktörlerinin güncel veriler ışığında gözden geçirilmesi. *İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi*. 2016; 2(3): 186-194.
9. De Boer MC, Wörner EA, Verlaan D, et al. The mechanisms and effects of physical activity on breast cancer. *Clinical Breast Cancer*. 2017; 17(4): 272-278.
10. De Melo Gagliato D, Gonzalez-Angulo AM, Lei X, et al. Clinical impact of delaying initiation of adjuvant chemotherapy in patients with breast cancer. *Journal of Clinical Oncology*. 2014; 32(8): 735-744.
11. Dell D. Breast disorders. In: Harding MM, Kwong J, Roberts D, Hagler D, Reinisch C, eds. *Lewis's medical surgical nursing assesment and management of clinical problems*. 11th ed. St. Louis Missouri: Elsevier, 2020; 1190-1211.
12. De Santis C, Ma J, Bryan L, et al. Breast cancer statistics, 2013. *CA: A Cancer Journal for Clinicians*. 2014; 64(1): 52-62.
13. Dönmez AA, Özdemir L. Lenfödemde cilt bakımı ve koruyucu yaklaşımlar. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2016; 54-64.
14. Dündar T, Özsoy S. Gece çalışmanın meme kanseri üzerine etkisi. *Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2019; 4(3): 369-374.
15. Ekici MF, Bayhan Z, Zeren S, ve ark. Erkek meme cerrahisi sonuçlarımızın retrospektif analizi. *Kocaeli Tıp Dergisi*. 2016; 5(1): 21-24.
16. Eliyatkin N, Zengel B, Aktaş S. Meme kanserinde HER-2/NEU (C-ERB-B2) durumunun önemi: Hangi yöntemle değerlendirmek daha uygun?. *Meme Sağlığı Dergisi*. 2013; 9(4): 175-181.
17. Giuliano AE, Connolly JL, Edge SB, et al. Breast cancer-major changes in the American Joint Committee on Cancer eighth edition cancer staging manual. *CA: A Cancer Journal for Clinicians*. 2017; 67(4): 290-303.
18. Global Cancer Observatory. <https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/populations/900-world-fact-sheets.pdf> , Erişim Tarihi: 04.12.2020.

19. Göktaş S. Meme cerrahisinde bakım. In: Karadağ M, Bulut H, ed. Cerrahi hemşireliği kavram haritası ve akış şemalı. Ankara: Vize Yayıncılık, 2019; 1167-1232.
20. Gui Y, Pan Q, Chen X, et al. The association between obesity related adipokines and risk of breast cancer: a meta-analysis. *Oncotarget*. 2017; 8(43): 75389-75399.
21. Guo W, Fensom GK, Reeves GK, et al. Physical activity and breast cancer risk: results from the UK Biobank prospective cohort. *British Journal of Cancer*. 2020; 122(5): 726-732.
22. Guo W, Key TJ, Reeves GK. Adiposity and breast cancer risk in postmenopausal women: Results from the UK Biobank prospective cohort. *International Journal of Cancer*. 2018; 143(5): 1037-1046.
23. Güven E, Altay B. Meme kanserinde anksiyete, depresyon ve hemşirelik üzerine bir derleme. In: Çer E, Kahraman N, Yılmaz T, ed. Uluslararası sağlık toplum ve kültür sempozyumu tam metin bildiri kitabı. Ankara: Kibatek, 2019; 50-56.
24. Hansen J, Lassen, CF. Nested case-control study of night shift work and breast cancer risk among women in the Danish military. *Occupational and Environmental Medicine*. 2012; 69(8): 551-556.
25. Haydaroğlu A, Çakar B, Gökmen E, ve ark. Ege üniversitesi hastanesi veri tabanında meme kanseri hastalarının epidemiyolojisi ve genel sağ kalım özellikleri. *Ege Tıp Dergisi*. 2019; 58: 50-57.
26. IARC, Estimated age-standardized incidence rates (World) in 2020, <https://gco.iarc.fr/today/online-analysis-multi-bars?v=>, Erişim Tarihi: 04.12.2020.
27. Ignavitucus DD. Assesment of the reproductive system. In: Ignatavicius DD, Workman ML, Rebar CR, eds. *Medical-surgical nursing concept for interprofessional collaborative care*. 9th ed. St. Louis, Missouri: Elsevier, 2018; 1428-1439.
28. Johnson G, Kumar H. Care of patients with breast disorders. In: Ignatavicius DD, Workman ML, Rebar CR, eds. *Medical-surgical nursing concept for interprofessional collaborative care*. 9th ed. St. Louis, Missouri: Elsevier, 2018; 1440-1458
29. Justic, M. Care of patients with breast disorders. In: Ignatavicius DD, Workman ML, eds. *Medical- surgical nursing, patient centered collaborative care*. 8th ed. St.Louis Missouri: Elsevier Saunders Company, 2016; 1461-1480.
30. Kaplan E, Avcı EE. Meme kanseri ameliyatından sonra lenfödemin önlenmesi ve tedavisinde multidisipliner yaklaşım. III. Uluslararası Mesleki ve Teknik Bilimler Kongresi. Gaziantep, Türkiye. 2018; 3754-3759.
31. Karayurt Ö. Meme kanseri cerrahisinde ameliyat öncesi ve sonrası hemşirelik bakımı. *Türkiye Klinikleri Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği-Özel Konular*. 2019; 5(1): 35-42.
32. Kaymakçı Ş. Meme hastalıkları. In: Karadakovan A, Eti Aslan F, eds. *Dahili ve cerrahi hastalıklarda bakım*. 3.baskı. Ankara: Akademisyen Kitabevi, 2014; 919-945.
33. Kedde H, Van de Wiel HBM, Schultz WW, et al. Sexual dysfunction in young women with breast cancer. *Supportive Care in Cancer*. 2013; 21(1): 271-280.
34. Nemli A, Ceyhan Ö, Başer M. Meme cerrahisi sonrası ağrı yönetiminde bir öneri: el masajı. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri*. 2017; 9(4): 315-321.
35. Ok E, Gümüşlü H. Memenin fizik muayenesi. In: Özmen V, Cantürk Z, Çelik V, Güler N, Kapkaç M, Koyuncu A, Müslümanoğlu M, Utkan Z, eds. *Meme hastalıkları kitabı*. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri Ltd. Şti., 2012; 27-32.
36. Ölçer Z, Oskay Ü. Kanser hastalarına yönelik BETTER modeline dayalı cinsel danışmanlık. *Androl Bul*. 2020; 22: 177-182.
37. Özbaş S, Boylu Ş, Soyder A. Meme kanserinde risk faktörleri. In: Özmen V, Cantürk Z, Çelik V, Güler N, Kapkaç M, Koyuncu A, Müslümanoğlu M, Utkan Z, eds. *Meme hastalıkları kitabı*. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri Ltd. Şti., 2012; 151-160.
38. Özmen V. Erken evre meme kanserinin cerrahi tedavisi. In: Özmen V, Cantürk Z, Çelik V,

- Güler N, Kapkaç M, Koyuncu A, Müslümanoğlu M, Utkan Z, eds. Meme hastalıkları kitabı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri Ltd. Şti., 2012; 351-365.
39. Salamanca-Fernández E, Rodríguez-Barranco M, Guevara M, et al. Night-shift work and breast and prostate cancer risk: updating the evidence from epidemiological studies. In *Anales Del Sistema Sanitario De Navarra*. 2018; 41(2): 211-226.
 40. Stachs A, Stubert J, Reimer T, et al. Benign breast disease in women. *Deutsches Ärzteblatt International*. 2019; 116(33-34): 565-574.
 41. Straif K, Baan R, Grosse Y, et al. Carcinogenicity of shift-work, painting, and fire-fighting. *The Lancet Oncology*. 2007; 8: 1065-1066.
 42. T.C. Sağlık İstatistik Yılığ 2018, <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/36134,siy2018trpdf.pdf?0>, Erişim Tarihi: 04.12.2020.
 43. Taşkın F. Dijital meme tomosentezi ve kontrastlı mamografi. *Türk Radyoloji Derneği Sem.* 2014; 2: 182-191.
 44. Temur K, Kapucu S. Meme kanseri ilişkili lenfödem gelişimini önlemede ve yaşam kalitesini yükseltmede etkin yöntem: Kendi kendine lenfödem yönetimi. *Osmangazi Tıp Dergisi*. 2018; 40(1): 121-129.
 45. Turan M, Karaman Y, Tekgül ZT, ve ark. Meme cerrahisi sonrası görülen kronik postoperatif ağrı sıklığı ve risk etmenleri. *İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*. 2016; 26(3): 207-214.
 46. Ussher JM, Perz J, Gilbert E. Changes to sexual well-being and intimacy after breast cancer. *Cancer Nursing*. 2012; 35(6): 456-465.
 47. Yeniay L. Sterotaktik biyopsi. In: Özmen V, Cantürk Z, Çelik V, Güler N, Kapkaç M, Koyuncu A, Müslümanoğlu M, Utkan Z, eds. Meme hastalıkları kitabı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri Ltd. Şti., 2012; 323-328.